

### 3. Ekonomická aktivita

Zdrojem dat pro oblast ekonomické aktivity je na krajské úrovni zejména Výběrové šetření pracovních sil Českého statistického úřadu, které se provádí kontinuálně během roku. Pro detailní zaměření na nižší územní celky jsou k dispozici data pouze ze Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. Informace o mzdové úrovni v genderovém členění poskytuje Informační systém o průměrném výdělku Ministerstva práce a sociálních věcí.

#### Ekonomická aktivita podle pohlaví a věku

**Ekonomická aktivita obyvatelstva** je oblast komplexní, na které se podepisuje mnoho vlivů. Zejména je třeba zmínit provázanost s demografickou situací na daném území. Z posledních dostupných výsledků Výběrového šetření pracovních sil je patrné, že počet osob ve věku 15 a více let klesá, což je způsobeno stárnutím populace, kdy plodnost je dlouhodobě pod hranicí prosté reprodukce. Počet obyvatel ve věku 15 a více let se postupně velmi mírně snižoval, v průběhu sledovaných let 2008 až 2013 poklesl o 8,5 tis. osob. Tato situace kopírovala celorepublikový trend poklesu počtu osob v produktivním věku.

Postupně se měnila struktura obyvatelstva dle ekonomické aktivity a samotného ekonomického postavení. **Podíl zaměstnaných mužů** v kraji rostl od roku 2012 (kdy dosáhl hodnoty 65,8 %), za posledních 6 let vzrostl na úroveň 67,3 %. Obdobně u žen míra ekonomické aktivity v posledních letech rostla. Nejnižší podíl zaměstnaných žen byl v kraji zaznamenán v roce 2010 (42,7 %).

**Tab. 3.1 Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity, pohlaví a věku**

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil

v tis. osob

	2008			2013			2018		
	Celkem	v tom		Celkem	v tom		Celkem	v tom	
		muži	ženy		muži	ženy		muži	ženy
<b>Populace 15 a více let celkem</b>	<b>474,4</b>	<b>230,3</b>	<b>244,1</b>	<b>470,3</b>	<b>229,1</b>	<b>241,3</b>	<b>465,9</b>	<b>227,8</b>	<b>238,1</b>
v tom podle ekonomické aktivity									
pracovní síla	275,9	152,3	123,6	275,0	152,8	122,1	276,7	152,9	123,8
v tom:									
zaměstnaní	265,1	148,1	116,9	252,4	142,4	110,0	270,4	150,0	120,4
nezaměstnaní	10,9	4,2	6,7	22,5	10,4	12,1	6,4	2,9	3,4
ekonomicky neaktivní	198,5	78,0	120,5	195,4	76,2	119,1	189,2	74,9	114,4

**Vývoj počtu zaměstnaných osob** v Královéhradeckém kraji měl v posledních deseti letech nejednoznačný trend. Nejprve od roku 2009 až do roku 2013 počet zaměstnaných osob klesal; poté jejich počty začaly růst. V porovnání s rokem 2009 a 2018 došlo k nárůstu počtu zaměstnaných osob o 15,6 tis. (u mužů o 4,4 tis. a u žen o 11,2 tis.). Analogicky trend počtu nezaměstnaných osob v posledních deseti letech měl nejprve rostoucí trend do roku 2013, kdy bylo v Královéhradeckém kraji 22,5 tis. nezaměstnaných. Poté se počet nezaměstnaných osob začal snižovat až na úroveň 6,4 tis. osob v roce 2018.

Po celou dobu sledovaného období docházelo k situaci, kdy **mezi nezaměstnanými bylo více žen než mužů**, což byl trend nejen v Královéhradeckém kraji, ale i celé České republiky. V české společnosti po narození dítěte stále zůstává tradiční rozdělení rolí v rodině – matka setrvává doma, otec pracuje na plný úvazek. Dochází tak strukturálně k odlišným počtům aktivních žen a mužů na trhu práce. V roce 2009 z výsledků Výběrového šetření pracovních sil vyplynulo, že v kategorii nezaměstnaných osob bylo 44,2 % mužů a 55,8 % žen. V roce 2018 bylo 46,2 % mužů a 53,8 % žen. Tedy je možno hovořit o stabilním trendu v rozložení nezaměstnaných mezi jednotlivá pohlaví.

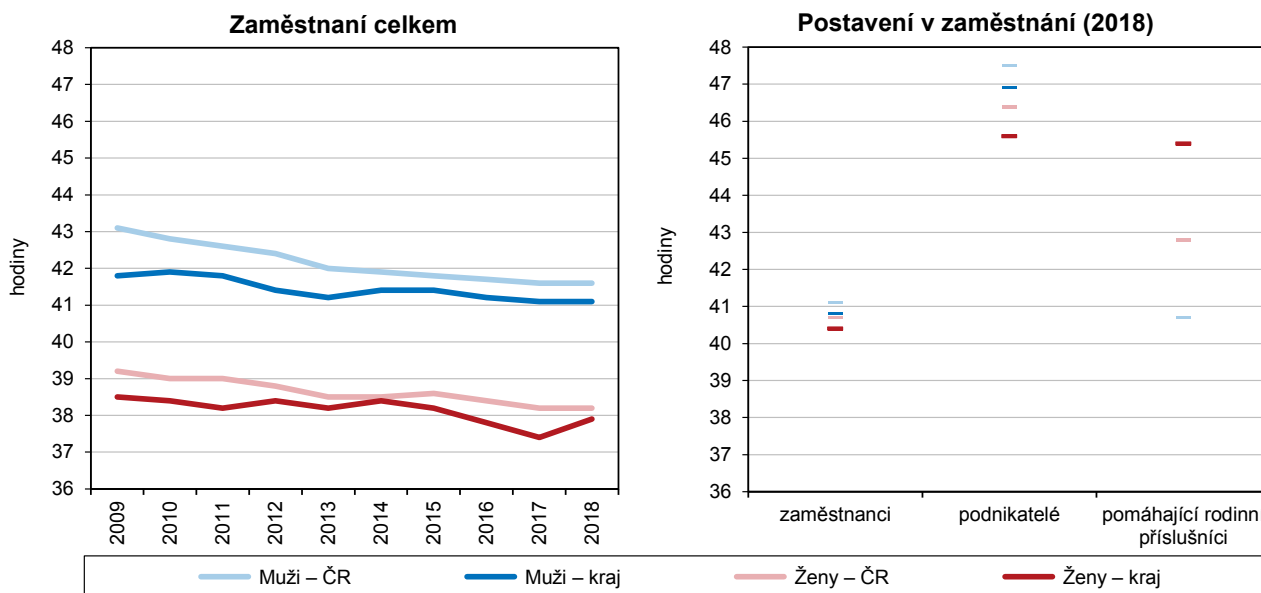
Za **zaměstnané osoby** metodika Výběrového šetření pracovních sil považuje všechny osoby starší 15let, obvykle bydlící na sledovaném území, které v průběhu referenčního týdne pracovaly alespoň 1 hodinu za mzdu, plat nebo jinou odměnu. Tedy za zaměstnané osoby Český statistický úřad považuje i osoby pracující



na částečný pracovní úvazek. Za standardní pracovní dobu na plný úvazek lze považovat 40 hodin týdně. Z grafu níže je patrné, že během sledovaných let 2009 až 2018 byl trend počtu obvykle odpracovaných hodin s malými výkyvy klesající v Královéhradeckém kraji i celé České republice.

**Graf 3.1 Průměrný týdenní počet obvykle odpracovaných hodin podle pohlaví a postavení v zaměstnání v Královéhradeckém kraji**

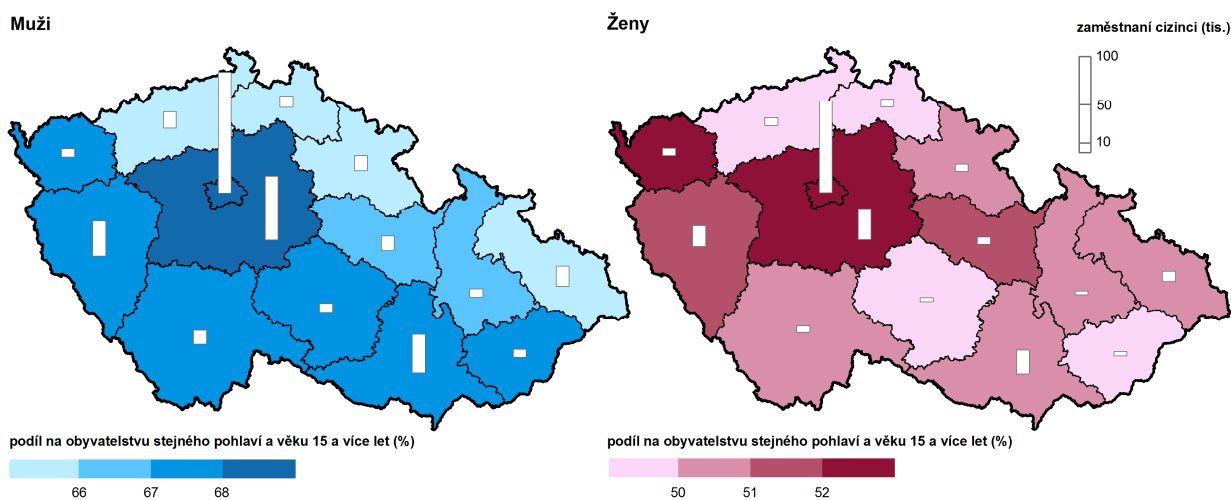
Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil



Poznámka: Data podle postavení v zaměstnání jsou bez kratších pracovních úvazků; data za pomáhající rodinné příslušníky – muže nejsou za rok 2018 v kraji k dispozici.

Muži po celou dobu sledovaného období let 2009 až 2018 vykazovali vyšší počet **obvykle odpracovaných hodin**. V roce 2009 byl rozdíl mezi počtem obvykle odpracovaných hodin mužů a žen v Královéhradeckém kraji 3,3 hodiny týdně, což bylo o 0,6 hodiny méně než v republikovém průměru. V roce 2019 činil genderový rozdíl v počtu obvykle odpracovaných hodin v kraji 3,2 hodiny, republikový průměr činil 3,4 hodiny.

### Zaměstnaní podle pohlaví a krajů v roce 2018



Pozn: zdrojem podílu zaměstnaných osob je VŠPS, jedná se o roční průměr. Pramenem počtu zaměstnaných cizinců je MPSV a MPO, jedná se o stav k 31. 12. Pramen: MPSV, MPO, ČSÚ, VŠPS

Nedílnou součástí evropského trhu práce jsou **cizinci** z evropských, ale i mimoevropských zemí. Občané z cizích států ve vztahu k české legislativě jsou obvykle děleni do dvou skupin a to na **občany z EU/EHP**

(včetně Švýcarska) a občany tzv. třetích zemí. Samotné občanství je významným faktorem, který ovlivňuje možnosti a práva cizince na českém trhu práce.

K 31. 12. 2018 bylo na úřadech práce Královéhradeckého kraje evidováno 21 407 cizinců, přičemž 73,4 % tvořili občané z EU/EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců. Zastoupení občanů z tzv. třetích zemí mezi cizinci evidovanými na úřadech práce bylo menšinové (10,9 %), což mohlo být způsobeno administrativními úkony, které jsou nutné k získání krátkodobého či dlouhodobého povolení.

Patrně právní bariéry nejsou jediným vlivem, který působí na cizince. Z evidovaných cizinců na úřadech práce bylo 68,7 % mužů a 31,3 % žen, tedy docházelo k významné genderové nerovnováze v Královéhradeckém kraji, ale i jednotlivých okresech. Za prací do ciziny obvykle cestují muži, což potvrzuje historickou úlohu muže jako živitele rodiny.

**Tab. 3.2 Cizinci evidovaní na úřadech práce k 31. 12. 2018**

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kraj, okresy	Cizinci evidovaní na úřadech práce celkem		v tom									
			občané EU/ EHP a Švýcarska v postavení zaměstnanců		cizinci, kteří nepotřebují povolení k zaměstnání		cizinci s platným povolením k zaměstnání		držitelé zaměstnan. karet		držitelé modrých karet	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
<b>Královéhradecký kraj</b>	<b>14 463</b>	<b>6 584</b>	<b>11 007</b>	<b>4 452</b>	<b>1 860</b>	<b>1 436</b>	<b>437</b>	<b>305</b>	<b>1 158</b>	<b>390</b>	<b>1</b>	<b>1</b>
Hradec Králové	3 066	1 620	1 895	855	755	620	51	33	365	112	-	-
Jičín	1 550	850	936	488	278	185	156	124	179	53	1	-
Náchod	2 170	1 869	1 780	1 505	171	244	64	18	155	102	-	-
Rychnov nad Kněžnou	5 496	1 094	4 711	765	419	224	75	44	291	61	-	-
Trutnov	2 181	1 151	1 685	839	237	163	91	86	168	62	-	1

Počet cizinců na trhu práce úzce souvisí s ekonomickou situací v zemi. Ve fázi ekonomického růstu dochází k navyšování počtů pracovních nabídek, čímž roste i poptávka na pracovním trhu. Jednotlivé kraje České republiky však mají odlišné podmínky. Nejvyšší počet evidovaných volných pracovních míst mají v evidenci úřady práce Hl. města Prahy, s čímž souvisí i nejvyšší počet zaměstnaných mužů i žen přicházejících z jiných států (cizinci v evidenci úřadu práce + podnikající cizinci). Hl. město Praha je z pohledu uplatnění na trhu práce nejatraktivnějším územím v ČR.

## Zaměstnaní podle pohlaví, postavení v zaměstnání, odvětví činnosti a hlavních tříd zaměstnání

Na trh práce a jeho účastníky lze nahlížet z mnoha pohledů a mnoha zdrojů. Podle postavení v zaměstnání rozeznáváme tři kategorie osob. A to zaměstnance (osoby vykonávající závislou činnost), zaměstnavatele (jedinci, kteří zaměstnávají fyzické osoby) a osoby pracující na vlastní účet (osoby samostatně výdělečně činné).

Z výsledků výběrového šetření pracovních sil vyplývá, že **struktura zaměstnaných osob dle postavení v zaměstnání** je v průběhu let konstantní. Zaměstnanci, tj. osoby vykonávající závislou činnost, v průběhu posledních deseti let tvořili nejvýznamnější kategorii. V roce 2018 ze všech zaměstnaných osob právě 84,2 % patřilo do kategorie zaměstnanců. Obdobně stabilní trend byl i u zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet.



**Tab. 3.3 Zaměstnaní dle klasifikace postavení v zaměstnání**

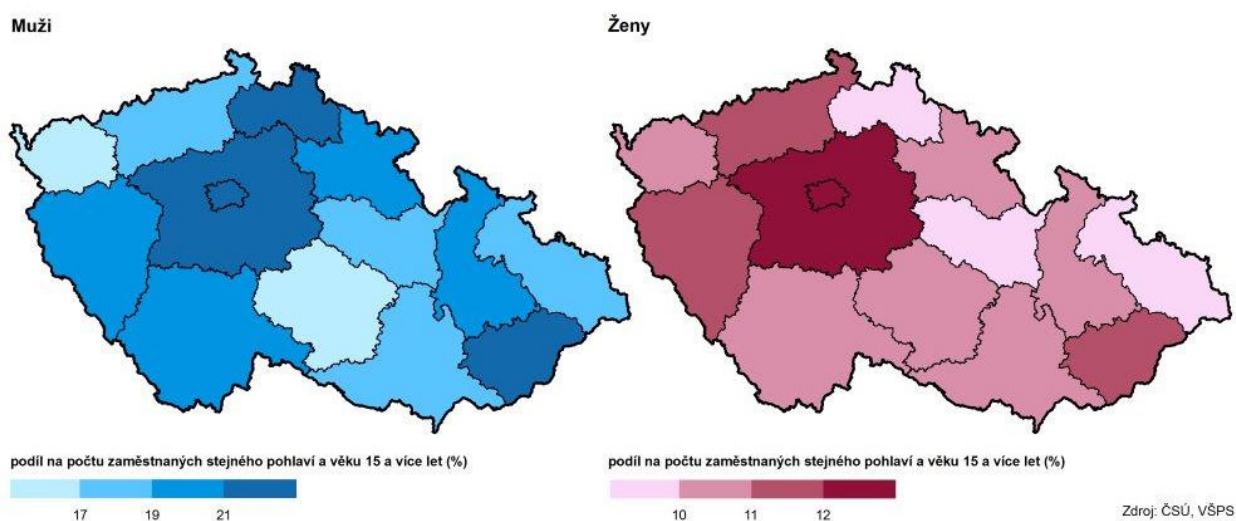
Zdroj: Vyběrové šetření pracovních sil

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
<b>Zaměstnanci vč. členů produkčních družstev</b>	<b>252,4</b>	<b>211,5</b>	<b>217,6</b>	<b>220,3</b>	<b>225,4</b>	<b>227,7</b>
z toho (%)						
muži	44,0	53,2	53,1	53,7	52,4	52,9
ženy	37,2	46,8	46,9	46,3	47,6	47,1
<b>Zaměstnavatelé</b>	<b>8,1</b>	<b>8,1</b>	<b>8,4</b>	<b>6,7</b>	<b>8,1</b>	<b>8,1</b>
z toho (%)						
muži	82,6	79,9	77,8	76,5	82,6	84,3
ženy	17,4	20,1	22,2	23,5	17,4	15,7
<b>Pracující na vlastní účet</b>	<b>38,3</b>	<b>35,2</b>	<b>32,4</b>	<b>36,6</b>	<b>38,3</b>	<b>34,1</b>
z toho (%)						
muži	68,8	72,1	68,5	62,1	68,8	65,9
ženy	31,2	27,9	31,5	37,9	31,2	34,1

Pro zjednodušení lze hovořit o kategorii zaměstnavatelů a osob pracujících na vlastní účet jako o podnikatelích. **Podnikatelé** jsou specifickou skupinou, která přichází na trh práce s cílem co nejvyššího zisku, od čehož se odvíjí i nadprůměrný počet obvykle odpracovaných hodin. V roce 2018 se jednalo u mužů o 46,9 hodin a u žen o 45,6 hodin. V republikovém průměru to bylo ještě více, u mužů 47,5 hodin a u žen 46,4 hodin. Podíl podnikatelů je napříč jednotlivými kraji České republiky rozdílný díky odlišným ekonomickým podmínkám. Nejvyšší koncentrace podnikatelů i podnikatelek je na území Hlavního města Prahy, kde bylo 15,9 % žen a 26,5 % mužů podnikatelů z celkového počtu zaměstnaných žen a mužů.

**Podnikatelé podle pohlaví a krajů v roce 2018**

(zaměstnavatelé a osoby pracující na vlastní účet)



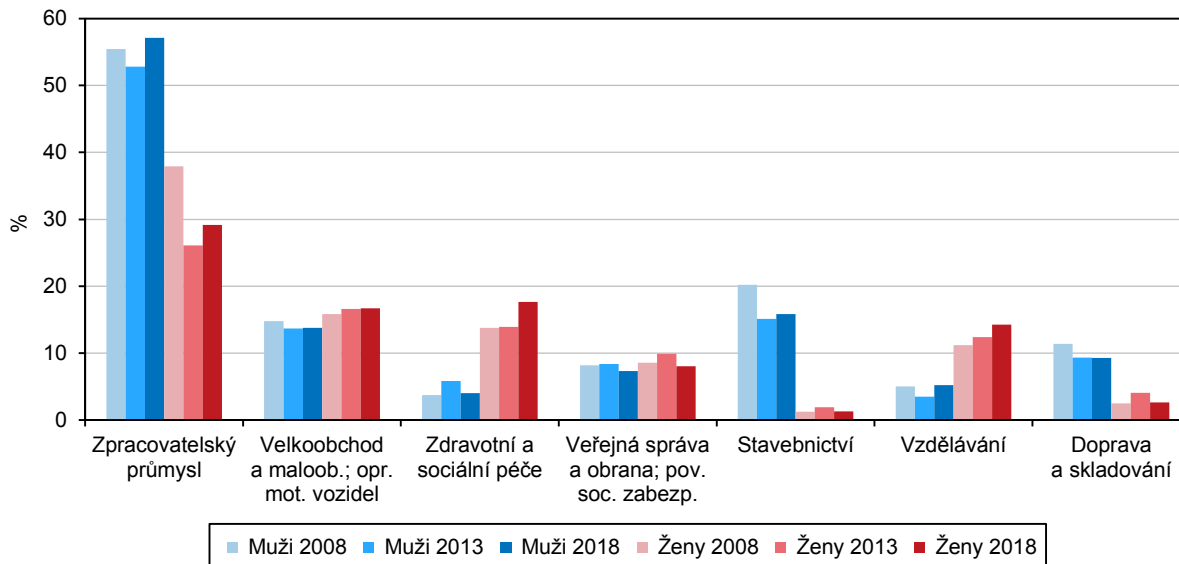
Ve všech krajích České republiky platí, že podíl podnikatelů mužů je vyšší než podnikatelek žen. Nejvýznamnější rozdíl je v Libereckém kraji, kde podnikatelé-muži tvoří 21,5 % zaměstnaných osob, ale ženy pouze 9,4 %. Naopak nejvyrovnanější situace z tohoto pohledu je v Ústeckém kraji, kde rozdíl činí 6,2 procentních bodů. Královéhradecký kraj se umístil na 7. příčce, kdy rozdíl mezi pohlavími byl 8,8 procentních bodů.

Vyběrové šetření pracovních sil též poskytlo informace o **struktuře zaměstnaných podle odvětví ekonomické činnosti**. Je třeba poznamenat, že u některých zaměstnaných nebylo odvětví zjištěno. V porovnání se všemi zaměstnanými bydlícími v kraji byl zjištěn nadprůměrný podíl zaměstnaných mužů v odvětví průmyslu 38,1 % (v roce 2018), což kopírovalo republikový trend. V republikovém průměru bylo

v tomto odvětví zaměstnáno 27,6 % mužů a jednalo se o sektor, který se z pohledu četnosti umístil na první příčce.

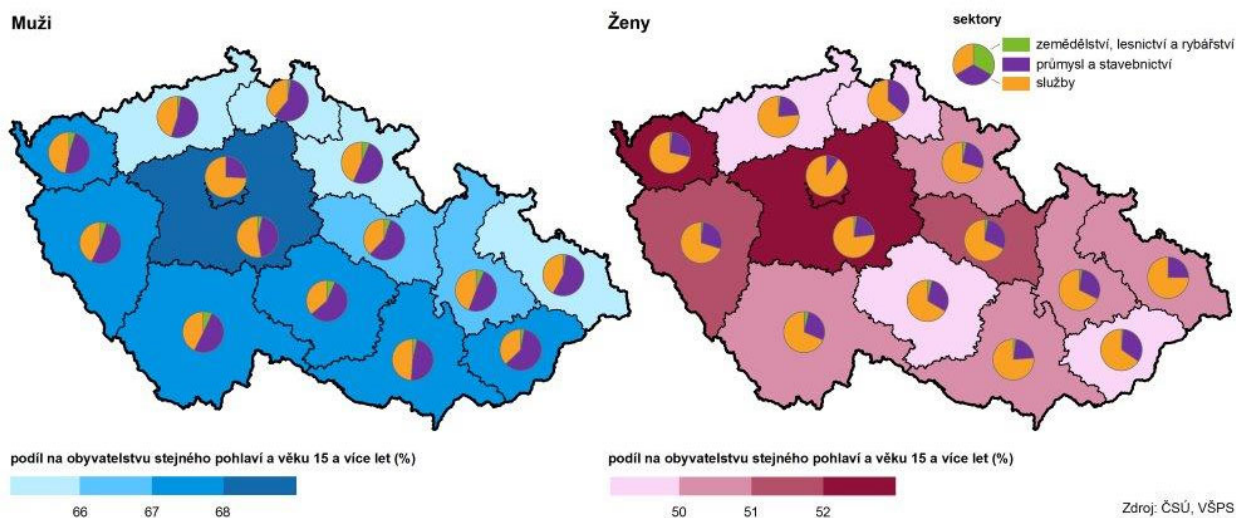
**Graf 3.2 Zaměstnaní v NH podle pohlaví a vybraných odvětví činnosti v Královéhradeckém kraji**

Zdroj: Výběrové šetření pracovních sil



Situace v **rozvržení odvětví**, ve kterém jsou zaměstnány ženy, byla ve srovnání s muži odlišná. Nejvíce žen bylo opět zaměstnáno ve zpracovatelském průmyslu, avšak převaha tohoto odvětví nad ostatními již nebyla tak významná. V průmyslu v roce 2018 byla zaměstnána téměř čtvrtina žen (24,3 %). Následovalo odvětví zdravotnictví, kde bylo zaměstnáno 14,7 % žen, což bylo o 12 procentních bodů více ve srovnání s muži.

### Zaměstnaní podle pohlaví, sektorů a krajů v roce 2018



Odvětví činnosti zaměstnání je možno sledovat dle jednotlivých kategorií klasifikace CZ-NACE, jak již bylo uvedeno výše. Na činnost zaměstnání však lze nahlížet i ze sektorového pohledu, kdy jsou kategorie klasifikace CZ-NACE slučovány do **jednotlivých sektorů**. Metodika Výběrového šetření pracovních sil pracuje se sektorem zemědělství (CZ-NACE A), průmysl (CZ-NACE B až F) a služby (CZ-NACE G až U).





V roce 2018 byl v Královéhradeckém kraji u mužů nejnvýznamněji zastoupen **sektor průmyslu a stavebnictví**, ve kterém pracovalo 50,8 % osob. Jednalo se o hodnotu převyšující republikový průměr o 0,1 procentního bodu, tedy téměř totožnou. Naopak nejmenší počet mužů i žen v Královéhradeckém kraji, ale i celé České republice se ve svém zaměstnání zabýval zemědělstvím. Díky odlišným přírodním podmínkám panovaly v zaměstnání v sektoru zemědělství mezi jednotlivými kraji významné odchylky, což je patrné z výše uvedeného kartogramu.

## Dojíždka do zaměstnání (podle SLDB 2011)

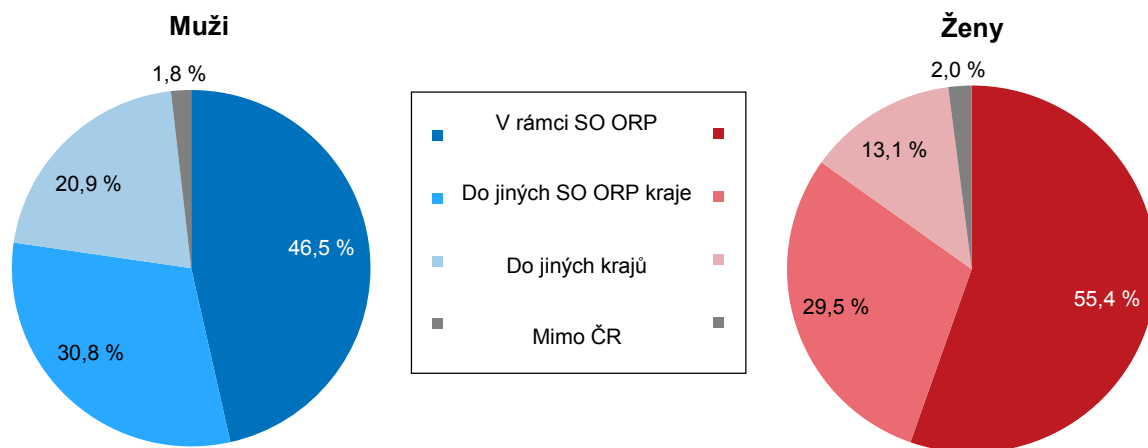
Pro publikování dat na téma dojíždka do zaměstnání byla využita data ze Sčítání lidu domů a bytů 2011, zpracované podle správních obvodů ORP. Je třeba však brát v úvahu, že u části dojíždějících osob do zaměstnání se nepodařilo získat údaje, tedy následující text se týká pouze osob, u kterých se informace podařilo získat. Podchycena nebyla dojíždka pracujících studentů.

Podle metodiky Sčítání lidu domů a bytů se za **osoby vyjíždějící** do zaměstnání považují osoby, jejichž pracoviště je v jiném domě, než ve kterém měly trvalý (dlouhodobý) pobyt. Za určitý výsledek sledování pracovní migrace lze považovat tzv. směrový proud vyjížděky a saldo dojížděky.

Z výsledků Sčítání lidu domů a bytů v roce 2011 vyplynulo, že v Královéhradeckém kraji vyjíždělo do zaměstnání 57 748 osob, což bylo ve srovnání se sousedním Pardubickým krajem o 2 507 osob méně. Podíl vyjíždějících do zaměstnání nebyl genderově vyrovnaný. Častěji do svého zaměstnání vyjížděli muži, a to v 63,6 % případů. Je však třeba brát v potaz, že populace není zcela rovnoměrně rozdělena mezi obě pohlaví. Významnou roli hraje také mateřství, jelikož ženy v období mateřské, resp. rodičovské dovolené nevyjíždějí do zaměstnání.

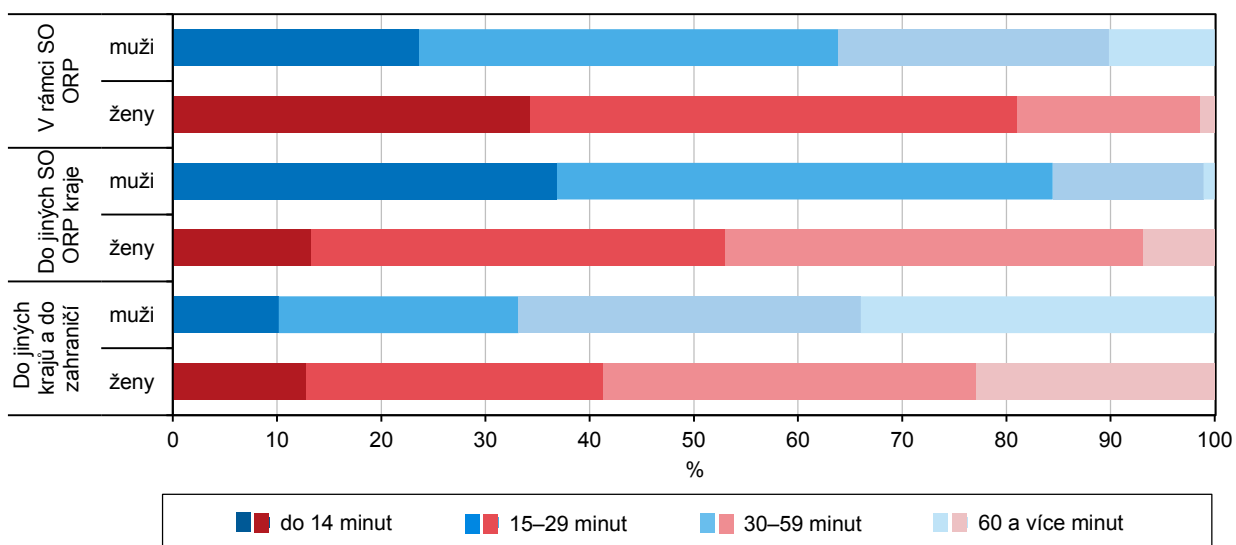
**Graf 3.3 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví a typu vyjížděky v Královéhradeckém kraji (ze zjištěných hodnot)**

Zdroj: SLDB 2011



Muži i ženy, kteří **vyjížděli do zaměstnání**, nejčastěji volili taková pracovní místa, která byla v rámci správního obvodu ORP. Zejména muži ve správním obvodu ORP Rychnov nad Kněžnou neměli potřebu cestovat do vzdálenějších oblastí, což bylo spojeno s ekonomickou situací, respektive nabídkou na trhu práce v této oblasti. Okres Rychnov nad Kněžnou se dlouhodobě řadí mezi oblasti s nejnižším podílem nezaměstnaných v kraji, ale i celé České republice. Pouze 1,8 % mužů a 2,0 % žen ze všech správních obvodů ORP Královéhradeckého kraje vyjíždělo za svým zaměstnáním do jiných krajů a zahraničí. Jednalo se častěji o osoby žijící v příhraničních správních obvodech.

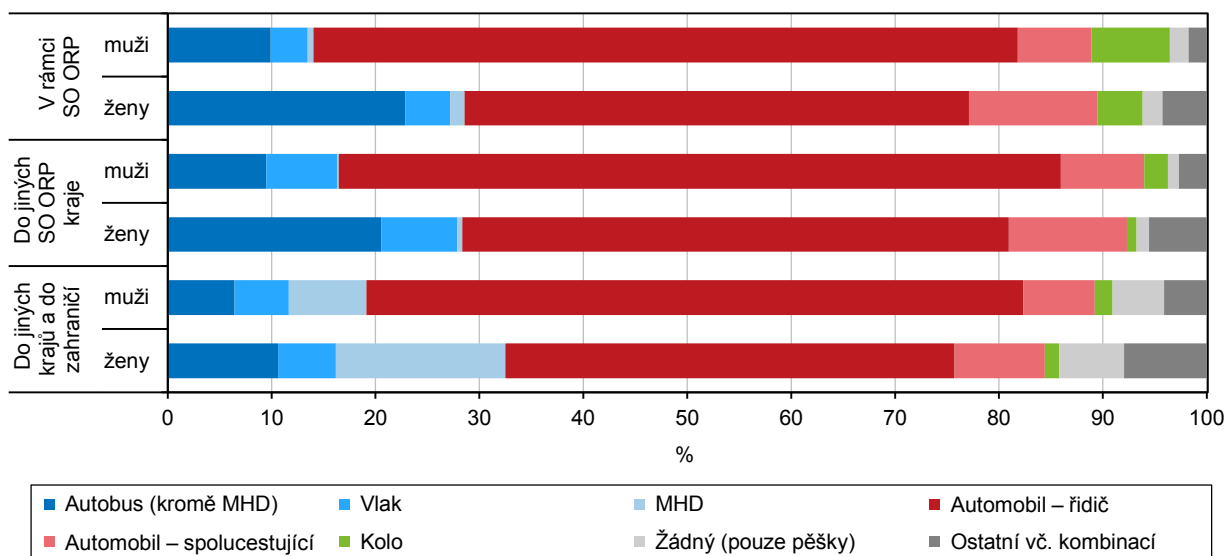
**Graf 3.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle typu vyjížděky, pohlaví a času stráveného dojíždkou v Královéhradeckém kraji (ze zjištěných hodnot)**



Výběr zaměstnání závisí na mnoha faktorech. Patrně jedním z nich je i **doba, kterou vyjíždějící osoba musí obvykle strávit dojíždkou do svého zaměstnání**. Za obvyklou dobu strávenou dojíždkou do zaměstnání, u osob zaměstnaných v rámci správních obvodů ORP, lze považovat 15–29 minut. Právě tento čas tráví na cestě za výdělkem 26,3 % mužů a 34,3 % žen. Nejčastěji při své dojíždce využívali automobil (v 74,9 %), a to z pozice řidiče i spolucestující osoby. Obdobné preference mají osoby vyjíždějící do jiných správních obvodů ORP kraje, i do jiných krajů a států.

**Graf 3.5 Vyjíždějící do zaměstnání podle typu vyjížděky, pohlaví a použitého dopravního prostředku**

Zdroj: SLDB 2011



Použijeme-li mezikrajské srovnání se sousedním Pardubickým krajem, **preferenze prostředku pro cestování do zaměstnání** se významněji neliší. Občané Pardubického kraje též jako obyvatelé Královéhradeckého kraje k dojíždce do zaměstnání volili zejména automobil. Významněji však byl zastoupen bicykl jako dopravní prostředek. V Královéhradeckém kraji v rámci správních obvodů ORP pro dojíždku do zaměstnání využívalo kolo 7,5 % mužů. V Pardubickém kraji tomu bylo však o 2,7 procentního bodu více.



**Tab. 3.4 Vyjíždějící do zaměstnání podle pohlaví, typu vyjížděky a správních obvodů obcí s rozšířenou působností**

Zdroj: SLDB 2011

Kraj, SO ORP	Muži					Ženy				
	celkem	v tom (%)				celkem	v tom (%)			
		v rámci SO ORP	do jiných SO ORP kraje	do jiných krajů	mimo ČR		v rámci SO ORP	do jiných SO ORP kraje	do jiných krajů	mimo ČR
<b>Královéhradecký kraj</b>	<b>32 066</b>	<b>46,5</b>	<b>30,8</b>	<b>20,9</b>	<b>1,8</b>	<b>25 682</b>	<b>55,4</b>	<b>29,5</b>	<b>13,1</b>	<b>2,0</b>
Broumov	892	54,1	30,5	13,6	1,8	678	67,8	23,2	7,4	1,6
Dobruška	1 460	33,4	56,3	9,5	0,8	1 217	41,0	52,4	4,8	1,8
Dvůr Králové n. Labem	1 258	34,9	47,7	14,9	2,5	1 017	42,8	46,6	8,5	2,2
Hořice	1 186	27,6	58,2	12,8	1,4	974	36,2	56,3	6,3	1,2
Hradec Králové	7 420	52,5	12,4	32,9	2,2	5 842	68,4	9,1	20,1	2,4
Jaroměř	1 127	25,6	60,9	12,5	1,1	969	27,8	65,7	5,9	0,6
Jičín	3 198	48,1	10,9	40,0	1,0	2 487	60,3	11,3	27,0	1,4
Kostelec nad Orlicí	1 831	28,0	54,7	16,5	0,8	1 639	29,7	57,4	12,0	1,0
Náchod	3 701	53,4	34,8	9,8	2,0	2 821	64,7	27,8	5,0	2,6
Nová Paka	839	22,4	48,0	27,2	2,4	639	29,4	49,1	19,4	2,0
Nové Město n. Metují	995	19,8	67,1	11,0	2,1	808	20,3	70,0	5,8	3,8
Nový Bydžov	1 092	33,3	43,5	22,2	1,0	1 054	40,2	44,7	13,8	1,3
Rychnov n. Kněžnou	2 293	59,8	25,2	13,7	1,4	1 802	63,4	24,8	10,3	1,5
Trutnov	3 300	58,2	27,2	12,1	2,5	2 592	66,0	23,7	7,3	3,0
Vrchlabí	1 474	62,1	15,9	19,3	2,7	1 143	67,6	15,0	15,4	2,0

V roce 2011 měl Královéhradecký kraj **záporné saldo dojížděky do zaměstnání**; z kraje vyjíždělo za prací o 2 103 osob více, než do něj dojíždělo. Výjimku tvořily tři správní obvody ORP, ve kterých byl tento ukazatel kladný, což znamenalo, že počet dojíždějících za prací do daného správního obvodu byl vyšší než vyjíždějících. Jednalo se o správní obvody ORP Hradec Králové s hodnotou salda dojížděky 4 270 osob, Vrchlabí s hodnotou salda dojížděky 746 osob a Rychnov nad Kněžnou s hodnotou salda dojížděky 718 osob.

**Tab. 3.5 Dojíždějící do zaměstnání podle pohlaví, typu dojížděky a správních obvodů obcí**

Zdroj: SLDB 2011

Kraj, SO ORP	Muži				Ženy			
	celkem	v tom (%)			celkem	v tom (%)		
		v rámci SO ORP	z jiných SO ORP kraje	z jiných krajů		v rámci SO ORP	z jiných SO ORP kraje	z jiných krajů
<b>Královéhradecký kraj</b>	<b>29 963</b>	<b>49,8</b>	<b>33,0</b>	<b>17,3</b>	<b>24 847</b>	<b>57,2</b>	<b>30,5</b>	<b>12,3</b>
Broumov	703	68,7	30,4	0,9	670	68,7	30,1	1,2
Dobruška	908	53,7	41,2	5,1	758	65,8	33,0	1,2
Dvůr Králové n. Labem	798	55,0	38,1	6,9	710	61,3	31,8	6,9
Hořice	645	50,7	43,9	5,4	570	61,9	35,1	3,0
Hradec Králové	9 287	42,0	29,2	28,8	8 245	48,5	29,0	22,6
Jaroměř	931	30,9	64,1	4,9	684	39,3	58,6	2,0
Jičín	2 877	53,5	25,4	21,1	2 269	66,1	22,9	11,0
Kostelec nad Orlicí	1 133	45,3	35,7	19,0	874	55,6	34,6	9,8
Náchod	3 141	62,9	34,8	2,3	2 812	64,9	34,0	1,1
Nová Paka	480	39,2	36,7	24,2	397	47,4	38,5	14,1
Nové Město n. Metují	704	28,0	68,9	3,1	498	32,9	65,7	1,4
Nový Bydžov	694	52,4	37,8	9,8	681	62,3	31,0	6,8
Rychnov n. Kněžnou	2 863	47,9	37,6	14,5	1 950	58,6	34,0	7,4
Trutnov	2 871	66,9	26,4	6,7	2 294	74,6	21,6	3,8
Vrchlabí	1 928	47,5	21,2	31,3	1 435	53,9	19,6	26,6



## Mzdová úroveň podle pohlaví

Informace o mzdové úrovni zaměstnanců za jednotlivé kraje poskytuje Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR prostřednictvím portálu Informační systém o průměrném výděлку. Jednotlivé statistiky jsou členěny dle věku, pohlaví a to v podnikatelské i nepodnikatelské sféře. V podnikatelské sféře jsou zaměstnanci odměňováni mzdou a v nepodnikatelské sféře platem (dle platových tříd a stupňů).

**Výše úrovně mzdy (platu)**, se odvíjí od mnoha faktorů. Ve společnosti dlouhodobě převládá trend, kdy vyšší odměny za práci získávají muži a to jak v podnikatelské, tak i nepodnikatelské sféře. Nejvyšších hrubých mezd v roce 2018 dosahovali zaměstnanci na území Hlavního města Prahy, což bylo podmíněno i počtem nabízených volných pracovních míst. Naopak nejnižších průměrných hrubých mezd dosahovali zaměstnanci v Karlovarském kraji. Rozdíl činil 13 266 Kč. Královéhradecký kraj s průměrnou hrubou měsíční mzdou 31 373 Kč se umístil na 6. příčce.

Ukazatelem, který kvantifikuje rozdílnost v odměňování mužů a žen, je **tzv. GPG (Gender pay gap)**. Princip spočívá v relativním rozdílu mediánu mzdy mužů a žen (vztažený k mediánu mzdy mužů). Je třeba poznamenat, že i vyšší hodnota GPG v některé z věkových kategorií nutně nemusí znamenat existenci diskriminace. Rozdíl je možno vysvětlit působením dalších faktorů, jako je například odlišná struktura u mužů a žen (výše vzdělání, odvětví, atd.). Z tabulky níže je patrné, že k vyšší mzdové nerovnosti dochází v podnikatelské i nepodnikatelské sféře. Hodnota ukazatele GPG dosáhla v podnikatelské sféře úrovně 21,8 %, což bylo o 9,5 procentních bodů více než v nepodnikatelské sféře. Nejvyšších hodnot bylo dosaženo ve věkových kategoriích 30–39 let a 40–49 let.

**Tab. 3.6 Medián měsíční mzdy/platu podle věku a pohlaví zaměstnanců v roce 2018**

Pramen: Informační systém o průměrném výděлку Ministerstva práce a sociálních věcí

	Medián hrubé měsíční mzdy v podnikatelské sféře (Kč)			Medián hrubého měsíčního platu v nepodnikatelské sféře (Kč)			Gender pay gap (GPG) <sup>1)</sup> (%)	
	celkem	muži	ženy	celkem	muži	ženy	v podnikatelské sféře	v nepodnikatelské sféře
<b>Zaměstnanci celkem</b>	<b>27 409</b>	<b>30 114</b>	<b>23 550</b>	<b>32 029</b>	<b>35 122</b>	<b>30 792</b>	<b>21,8</b>	<b>12,3</b>
v tom ve věku								
do 20 let	21 901	22 657	20 196	.	.	.	10,9	.
20–29 let	26 168	27 889	22 668	27 777	29 232	26 984	18,7	7,7
30–39 let	28 690	31 659	24 132	31 307	35 076	29 368	23,8	16,3
40–49 let	27 958	31 255	23 899	32 370	37 883	30 810	23,5	18,7
50–59 let	27 096	30 203	23 141	33 433	35 689	32 593	23,4	8,7
60 a více let	26 428	27 389	22 249	34 129	34 550	33 717	18,8	2,4

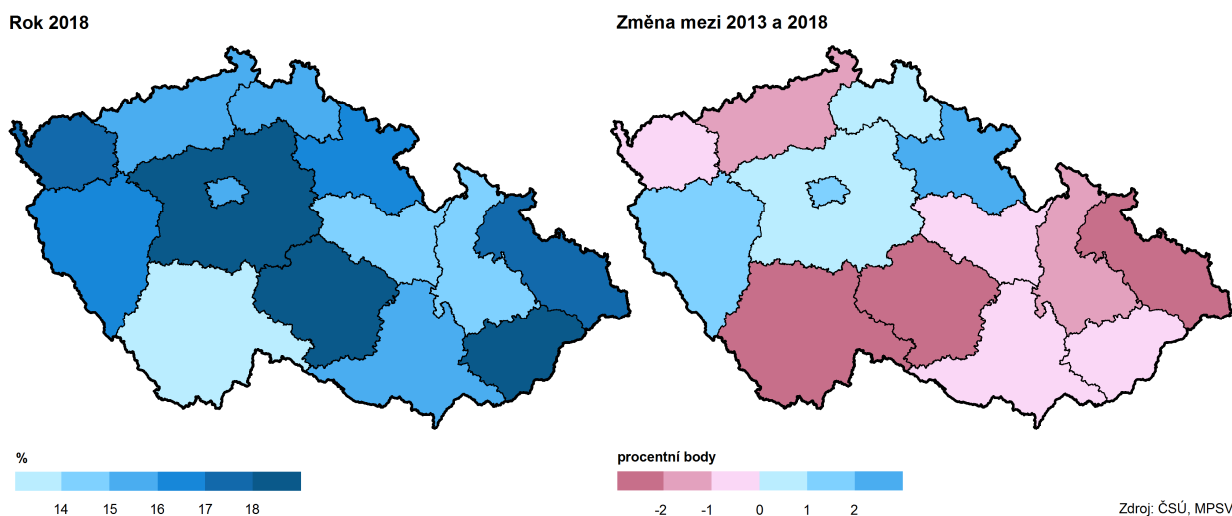
<sup>1)</sup> rozdíl mediánu mzdy mužů a žen vztažený k mediánu mzdy mužů

Mzdová nerovnost, která je znázorněna ukazatelem Gender pay gap, není trendem pouze v Královéhradeckém kraji, ale ve všech krajích České republiky. Níže zobrazený kartogram poukazuje na skutečnost, kdy medián mzdy žen je ve všech krajích nižší ve srovnání s muži. Největší mzdová mezera mezi muži a ženami byla v roce 2018 ve Zlínském kraji. Zde hodnota ukazatele Gender pay gap dosáhla úrovně 19,7 %. Naopak nejmenší rozdíl mezi mediánem mezd mužů a žen byl v tomto roce v Jihočeském kraji. Královéhradecký kraj se s hodnotou 16,3 % umístil na deváté příčce.



## Gender Pay Gap podle krajů

(rozdíl mezi mediánem mezd mužů a žen vztažený k mediánu mužů)



V rozmezí let 2013 a 2018 došlo v odměňování zaměstnanců k řadě změn. Průměrné hrubé mzdy vzrostly, a to u všech kategorií zaměstnaných osob. Z výše uvedeného kartogramu je však patrné, že v Královéhradeckém kraji se mzdová mezera mezi muži a ženami zvýšila. Zatímco v roce 2013 byla hodnota ukazatele Gender pay gap 13,4 procentních bodů, v roce 2018 již 16,3 procentních bodů. Královéhradecký kraj se z pohledu růstu mzdové nerovnosti, hodnocené prostřednictvím Gender pay gap, umístil na první příčce. Naopak v Jihočeském kraji se mzdová mezera mezi muži a ženami snížila nejvíce, o 2,7 procentního bodu.

### Rozdílnost odměňování mužů a žen se odráží mimo jiné i v měsíční výši podpory v nezaměstnanosti.

Dávka poskytovaná uchazečům o zaměstnání, kteří splňují zákonem dané podmínky, je závislá na výši průměrného výdělku. Dochází tak k situaci, kdy průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti je ve všech krajích vyšší u mužů než u žen. K 31. 12. 2018 byl nejvyšší rozdíl průměrné měsíční výše podpory v nezaměstnanosti mezi muži a ženami v Plzeňském kraji (1 748 Kč). V Královéhradeckém kraji byl rozdíl mezi muži a ženami 1 227 Kč, což bylo o 130 Kč méně než v republikovém průměru.

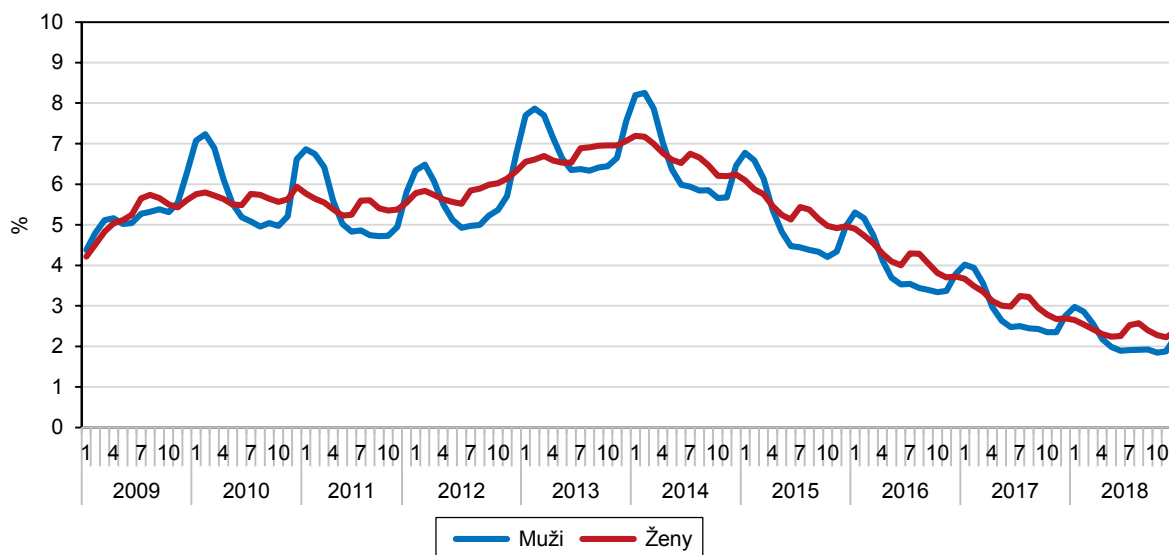
## Nezaměstnaní podle pohlaví, věku a délky nezaměstnanosti

Trh práce je pomyslným místem, kde se střetává poptávka po práci s nabídkou. Tedy setkávají se zde zaměstnavatelé, kteří poptávají pracovníky, s osobami, které své kapacity nabízejí. Za určitého prostředníka toho vztahu lze považovat úřady práce. Úřady práce jsou institucemi, kam dobrovolně přicházejí zaměstnavatelé hlásit volná pracovní místa. Na trhu práce je mnoho pracovních pozic, které úřady práce nevidují. Povinnost je uložena pouze pro pracovní místa obsaditelná cizinci, na která jsou vázána další povolení.

Při nesouladu poptávky a nabídky na trhu práce dochází k **nezaměstnanosti**, kterou lze dále dělit například na dobrovolnou a nedobrovolnou, ale také na krátkodobou (do 1 roku) a dlouhodobou (nad 1 rok). Úřady práce nezaměstnanost kvantifikují zejména prostřednictvím **ukazatele podílu nezaměstnaných osob**. K 31. 12. 2018 byl podíl nezaměstnaných osob v Královéhradeckém kraji 2,25 % u mužů a 2,37 % u žen, což znamenalo pátou příčku mezi krají. Nejvyšší podíl nezaměstnaných osob byl v Moravskoslezském kraji a Ústeckém kraji (4,65 %, resp. 4,50 %).

**Graf 3.6 Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví a jednotlivých měsíců v Královéhradeckém kraji**

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí



**Podíl nezaměstnaných osob** v Královéhradeckém kraji v průběhu sledovaných let 2009 až 2018 neměl stabilní trend. Od roku 2009 až do roku 2014 měl rostoucí trend, následně po roce 2014 podíl nezaměstnaných osob začal klesat. Během celého sledovaného období časová řada vykazovala významnou sezónnost. V letních měsících je obvykle více nabízených volných pracovních míst. V důsledku tak dochází ke snížení počtu uchazečů v evidenci úřadů práce, a tím k poklesu podílu nezaměstnaných osob.

Nejvyšší podíl nezaměstnaných osob během sledovaného období byl vždy v prvním měsíci roku. K 31. 1. 2018 byl podíl nezaměstnaných osob u mužů 2,98 % a u žen 2,65 %. Úroveň nezaměstnanosti mužů převyšovala úroveň u žen. Od měsíce dubna však začalo docházet k situaci, kdy podíl nezaměstnanosti žen byl vyšší než u mužů, takto nastavený trend pokračoval až do konce roku. Obdobná situace nastala i v předchozích letech. U obou pohlaví je v časové řadě podílu nezaměstnaných osob významně obsažena sezónní složka, u mužů je však sezónnost vyšší.

**Tab. 3.7 Věková struktura uchazečů o zaměstnání (stav k 31. 12. 2018)**

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

	2008		2013		2018	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
<b>Uchazeči o zaměstnání celkem</b>	<b>7 123</b>	<b>7 605</b>	<b>14 453</b>	<b>13 225</b>	<b>4 408</b>	<b>4 560</b>
z toho (%)						
do 19 let	6,4	4,9	4,3	3,5	4,6	4,2
20-24 let	15,8	11,4	15,6	12,9	9,2	7,8
25-29 let	11,4	9,3	12,4	10,6	10,5	11,6
30-34 let	10,6	13,2	9,9	11,5	9,5	9,3
35-39 let	7,9	12,3	10,5	13,9	8,7	10,7
40-44 let	7,2	11,2	9,1	12,5	10,6	12,1
45-49 let	8,5	10,7	9,1	10,9	8,9	12,0
50-54 let	12,3	14,8	9,8	10,9	10,4	11,8
55-59 let	14,2	11,9	13,3	12,6	12,5	15,2
60-64 let	5,7	0,3	5,9	0,6	14,2	4,9
nad 65 let	0,0	0,0	0,1	0,0	0,8	0,4



**Tab. 3.8 Uchazeči o zaměstnání<sup>\*)</sup> podle věku, pohlaví a okresů k 31. 12. 2018**

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

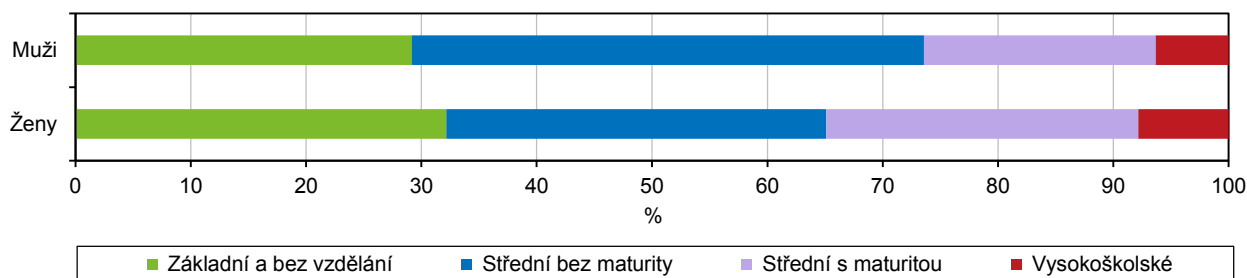
Kraj, okresy	Celkem		z toho (%)											
			do 19 let		20-24 let		25-29 let		50-54 let		55-59 let		60-64 let	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
<b>Královéhradecký kraj</b>	<b>4 408</b>	<b>4 560</b>	<b>4,6</b>	<b>4,2</b>	<b>9,2</b>	<b>7,8</b>	<b>10,5</b>	<b>11,6</b>	<b>10,4</b>	<b>11,8</b>	<b>12,5</b>	<b>15,2</b>	<b>14,2</b>	<b>4,9</b>
Hradec Králové	1 473	1 568	4,1	3,0	9,4	7,8	11,0	11,3	10,3	12,8	11,3	14,5	15,3	5,9
Jičín	475	558	6,1	4,8	9,5	8,1	10,3	10,0	11,4	11,3	11,8	17,9	13,3	5,6
Náchod	1 219	1 054	5,1	4,4	8,8	7,6	11,5	12,0	11,2	11,3	11,4	14,3	11,9	3,9
Rychnov nad Kněžnou	318	402	3,8	4,0	9,4	9,7	7,5	11,4	9,1	15,2	17,0	14,9	17,6	4,2
Trutnov	923	978	4,2	5,7	9,3	7,1	9,6	12,7	9,5	9,7	14,4	15,8	15,1	4,3

\*) na celkovém počtu uchazečů daného pohlaví

Uplatnění na trhu práce je závislé na mnoha faktorech, a to na vzdělání, věku, místu bydliště, atd. Z níže uvedeného grafu je patrné, že mezi **úrovní vzdělání** a počtem uchazečů evidovaných na úřadech práce je silná závislost. Opět je třeba vzít v úvahu, že jednotlivé kategorie vzdělání v populaci nejsou rovnoměrně zastoupeny. Mezi mužskými uchazeči největší část evidovaných uchazečů o zaměstnání (44,5 %) patřila do kategorie osob středního vzdělání bez maturity. Naopak nejméně uchazečů na úřadech práce dosáhlo vysokoškolského vzdělání. Obdobná, ale poněkud vyrovnanější situace byla u žen. Zde největší část uchazeček evidovaných na úřadech práce dosáhla také středního vzdělání bez maturity. Jednalo se však pouze o 33,0 %. Stejně jako u mužů, absolutně nejméně zastoupená kategorie uchazeček byla s vysokoškolským titulem.

**Graf 3.7 Struktura uchazečů o zaměstnání podle pohlaví a vzdělání v Královéhradeckém kraji k 31. 12. 2018**

Pramen: Ministerstvo práce a sociálních věcí

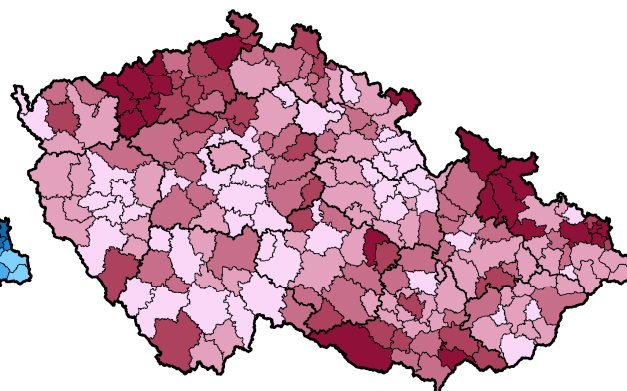
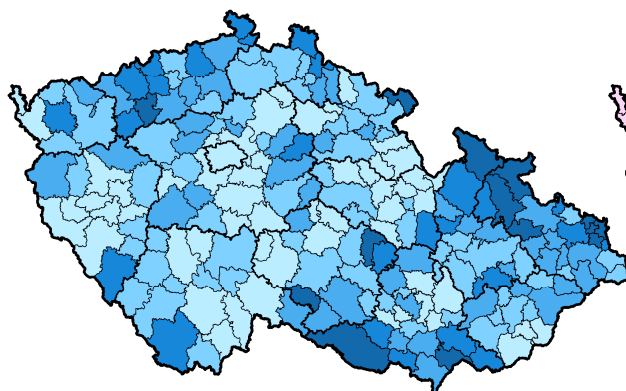


**Podíl uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v evidenci úřadu práce podle krajů ke konci roku 2018**

(dosažitelní uchazeči o zaměstnání ve věku 15-64 let v evidenci úřadu práce)

Muži

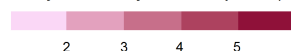
Ženy



na obyvatelstvu stejného věku a pohlaví (%)



na obyvatelstvu stejného věku a pohlaví (%)

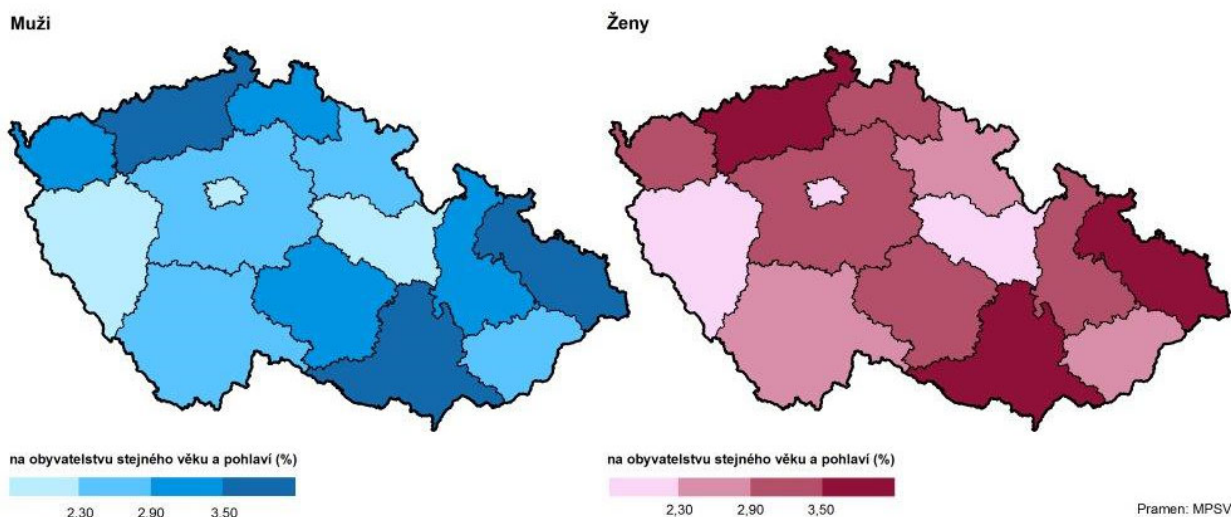


Pramen: MPSV

**Ekonomická situace v jednotlivých krajích je odlišná**, s čímž souvisí i počet volných pracovních míst, uchazečů o zaměstnání a hodnota podílu nezaměstnaných osob, ale i průměrná měsíční výše podpory v nezaměstnanosti. Ze všech krajů v České republice nejvíce hlášených pracovních míst úřadům práce bylo na území Hl. města Prahy. Jednalo se o 67 323 pracovních pozic. Naopak nejméně volných pracovních míst měl v evidenci Karlovarský kraj (8 143 pracovních míst). Obdobně tomu bylo i u podílu nezaměstnaných osob. K 31. 12. 2018 byl nejnižší podíl nezaměstnaných osob v Hl. městě Praze (ženy dosáhly podílu 2,0 %, muži 1,8 %), nejvyšší byl v Moravskoslezském a Ústeckém kraji.

### Podíl nezaměstnaných osob podle pohlaví a krajů ke konci roku 2018

(dosažitelní uchazeči o zaměstnání ve věku 15-64 let v evidenci úřadu práce)



Nedílnou součástí trhu práce jsou také **osoby zdravotně postižené a znevýhodněné**. Dílčím cílem úřadů práce je tyto osoby podpořit a pokusit se nalézt jejich adekvátní pracovní zařazení (např. prostřednictvím pracovních rehabilitací). Zaměstnavatel, který hlásí volné pracovní místo úřadu práce prostřednictvím tzv. hlášenky, má možnost v tomto dokumentu označit možnost zaměstnání zdravotně znevýhodněné či postižené osoby a podpořit tak jejich uplatnění. K 31. 12. 2018 úřady práce Královéhradeckého kraje evidovaly 1 770 zdravotně postižených uchazečů o zaměstnání. Jejich podíl, mezi uchazeči v evidenci úřadu práce, byl k 31. 12. 2018 u mužů 20,2 % a u žen 19,3 %, což bylo u obou pohlaví více než republikový průměr (muži 17,1 %, ženy 16,3 %).

### Podíl uchazečů o zaměstnání se zdravotním postižením v evidenci úřadu práce podle krajů ke konci roku 2018

